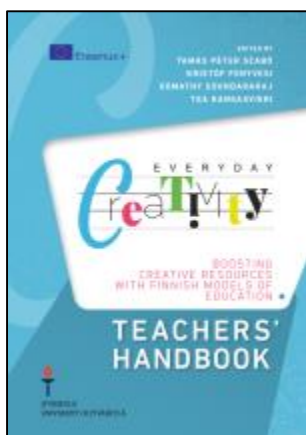

Szabó Tamás Péter – Fenyvesi Kristóf – Gomathy Soundararaj – Tea Kangasvieri (szerk.)

Everyday Creativity: Európai iskolák belső kreatív erőforrásainak erősítése finnországi példák alapján. Tanári kézikönyv (*Wesselényi Tamás*)

JYVÄSKYLÄI EGYETEM. JYVÄSKYLÄ. 2019. 134 OLDAL

Everyday creativity – Európai iskolák belső kreatív erőforrásainak erősítése finnországi példák alapján

A kreativitás korunk egyik kulcsszava, és a kortárs pedagógia egyik legjobban hangsúlyozott értéke. Egyre általánosabb elvárás minden pedagógiai jellegű tevékenység szempontjából, hogy mind céljaiban, mind eszközeiben kreatív, sokszínű és változatos legyen, a diákokat is erre nevelje, és fejlessze a találmányosságukat, problémamegoldó képességüket. Folyamatosan kreatívnak lenni azonban – ahogy arra a szerzők is felhívják a figyelmet – nem könnyű. Az *Everyday Creativity* című tanári kézikönyv számos nemzetközi példára és szakirodalomra támaszkodva célozza meg a tanárok és az iskolák belső kreatív erőforrásainak a növelését. A kézikönyv egy kétéves nemzetközi tanártovábbképzési projekt eredményeként jött létre. A képzésen magyarországi, olaszországi, hollandiai és romániai magyar tanárok vettek részt, tapasztalataik és visszajelzéseik pedig a könyvben is megjelennek, így az olvasó is

gazdagodhat belőlük.

Mindennapi kreativitás – online képzés

A teljes terjedelmében online is letölthető kézikönyv (1) egy, az e-learninget a hagyományos tantervi módszerekkel kombináló blended pedagógiai képzés elvégzését könnyíti meg, amely az iskolai kreativitás erősítésének érdekében elsősorban a fejlett oktatási rendszerű Finnország gyakorlataiból merítkezik. Az alapul szolgáló képzést a finn Jyväskyläi Egyetem munkatársai, a kötet szerkesztői dolgozták ki, céljai, módszerei, eredményei és a hozzátartozó hasznos anyagok pedig elérhetők a projekt honlapján. A tananyag a tanárok és a diákok bevonásával igyekszik népszerűsíteni az iskolai innovációt és a kreativitást az oktatás és a tanulás során egyaránt. A projekt keretében megszülető, kreativitást tanulmányozó igényfelmérésről, valamint a tanároknak szóló blended képzésről többet is megtudhatunk a projekt honlapján (2). A továbbiakban az ismertető a projekt harmadik termékét, vagyis a képzést bemutató, illetve a képzés rendkívül gazdag anyagát felvillantó kézikönyvet helyezi a középpontba, amely eredetileg angol nyelven íródott, de magyar, román, holland és olasz nyelvű változatai is elérhetők online.

Az *Everyday Creativity* kézikönyv

Miután a könyv bevezető részéből és a szerkesztők előszavából röviden megismerhetjük a projekt fentebb vázolt céljait, keret- és eszközrendszerét, illetve magukat a szerkesztőket is, a kézikönyv részletesen bemutatja a képzés folyamatát. A képzés első lépése egy olyan igényfelmérés volt, amely a mindennapi kreatív gyakorlatokkal kapcsolatos tudatosság erősítését, valamint a pedagógusok igényeinek a feltérképezését célozta meg. A Pamela Burnard elmélete és modellje alapján létrehozott önértékelő segédeszköz kérdései megtalálhatók a könyvben, így segítve a tudatosságukat fejleszteni kívánó pedagógusok reflektív munkáját. A projekt során mért eredmények ismertetése után a könyv használója maga is végigmehet a gyakorlati kreativitást és innovációt elősegítő, öt modulra osztott fejlesztő témakörökön, amelyek a témát érintő inspiráló ajánlott olvasmányok, kreatív feladatok és az érintett országok bevált gyakorlataiból merítve nyújtanak perspektívát a pedagógusoknak. Eközben folyamatos reflexióra is készítetik őket, megengedve, sőt ajánlva a feladatkörök kooperatív feldolgozását más pedagógus kollégákkal együtt. Az öt modul a következőképpen épül fel:

1. A tanárok közötti együttműködés elősegítése
2. Kreatív tanítás és tanulás
3. A tananyagok pedagógiailag tudatos létrehozása és használata
4. Tanulóközpontú környezet az iskolában és az iskolán kívül
5. A tanulók, a tanárok és a szülők bevonása és motiválása az innováció érdekében

A könyv tartalmazza a modulokhoz tartozó olvasmányok linkjeit, illetve a hozzájuk vezető QR-kódokat. Ezzel biztosítja a gazdag szakirodalmat, valamint teszi lehetővé az egyéni tanulást és az elmerülést a különböző témákban. Az olvasmányok között szerepelnek többek között az egyes témákat feldolgozó szakmai tanulmányok, cikksorozatok, fejlesztési tervek és sok egyéb írás is. Az egyes modulokban található kérdések részben az önreflexiót, részben az ajánlott olvasmányok értelmezését és továbbgondolását kívánják meg, mindemellett bátorítják a részt vevő pedagógust, hogy a vonatkozó gondolatokat aktualizálja a saját környezetére, felmérve megvalósításuk lehetőségeit és problémáit. A negyedik, tanulóközpontú környezetek fejlesztéséről szóló modulban a szakirodalmak mellé videók is társulnak, ahogy a vonatkozó feladat sem merül ki egyszerű kérdésekben: a részt vevő pedagógus feladata egy videofelvétel készítése, ahol maga fogalmaz meg pedagógiai kihívásokat, valamint ezekre adott megoldásokat. A tényleges termék előállítására lehetővé teszi a pontosabb reflexiót, és tovább bátorítja a pedagógusok közötti kooperációt a tanfolyam elvégzése során, nemcsak magyarázva, hanem demonstrálva és elvárva is a tanulói és a tanítói kreativitást.

A reflexiót tovább segíthetik a projekt különböző országokból származó résztvevőinek a tapasztalatai, amelyekről szintén beszámol a könyv, csakúgy, mint a témákhoz kapcsolódó, egyes országokban megvalósuló pozitív gyakorlatokról. A finn tanulási és érzelmi környezet, a művészetközpontú interdiszciplináris tanítás Olaszországban vagy éppen a romániai iskolák közösségi terei mind kézzelfogható és inspiráló példaként állnak az olvasó előtt.

Az öt modul feldolgozása után a kézikönyv olvasói megismerkedhetnek a projekt egyik legfontosabb részével, a résztvevők aktív munkájára épülő jyvaskyläi intenzív héthez kapcsolódó workshopok anyagával.

Az első, a *Kreativitás és értékelés* című fejezetben a finn nemzeti alaptantervre alapozott ötleteket kaphat az olvasó a kreativitást és a kezdeményezőkézséget ösztönző, ugyanakkor igazságos és következetes iskolai értékelés kapcsán. A második workshop ahhoz nyújt segítséget a résztvevők számára, hogy „megtegyék az első lépéseket a saját iskolán belüli közösségükben, iskolák között, iskolán kívüli szervezetekkel vagy cégekkel építendő új együttműködési lehetőségek felfedezésének irányában” (68–69). Mindez a Finnországban nagy sikerrel működő LUMA Központ Checkpoint Leonardo Network elnevezésű projektjének a bemutatásával történik. A projekt része a LUMA Központ matematikai és tudományos érdeklődést ösztönözni és fejleszteni kívánó, sokrétű és nagy sikerű tevékenységének. Hogy a finn példa a résztvevőket is átgondolásra és tevékenységre készítse, a projekt saját környezetben való felhasználását célzó kérdések ösztönzik a résztvevők, illetve a könyv olvasóinak a tudatosságát és a tanultak esetleges alkalmazását.

A harmadik workshop a finn nemzeti alaptantervben komoly jelentőségű, jelenségalapú, multidiszciplináris tanulás köré épült. A könyv nemcsak a projekthez tartozó feladatokat mutatja be, hanem az egyes tantárgyakon átívelő tanulás lehetőségeiről és fontosságáról is olvashat az érdeklődő. Ahogy a szerzők is kiemelik, az ilyen jellegű tanulás során „a tudásterületeket és a társadalom egyes szereplőit élesen elválasztó határok helyett a különféle kapcsolódási pontok keresésén van a hangsúly” (73).

Az ezt követő részekben a mai oktatás egy igen fontos aspektusa, az IKT-eszközök kreatív pedagógiai alkalmazása kerül előtérbe. A szerzők fontosnak találták kiemelni, hogy a könyv moduljainak tükrében lehetséges és érdemes végiggondolni az IKT-eszközök kreatív felhasználásának a lehetőségeit. Ehhez inspiráló példaként járul hozzá a projekt ötödik workshopján feldolgozott témakör, a digitális történetmesélés. A workshop során felhasznált internetes alkalmazást a kézikönyvből is megismerhetjük, így a módszer kipróbálására is lehetősége van a vállalkozó szellemű olvasónak.

A további workshopok, illetve az azokról szóló beszámolók a diákok közérzetét és mindennapjait meghatározó fizikai és támogatói környezettel foglalkoznak: az előbbi esetében a Finnországban rendkívül előrehaladott és gazdag iskolai környezetről, illetve ennek a diákokra gyakorolt hatásairól, az utolsó workshop kapcsán pedig az iskolai támogatás és mentorálás fontosságáról, valamint annak lehetőségeiről olvashatunk.

A könyv utolsó része a jyväsckyläi hetet záró napon megkezdett fejlesztési projekteket mutatja be. A projekt résztvevőinek részletes tervein túl megismerhetjük az elképzelések megvalósításához szükséges főbb szempontokat. A könyv használói maguk is meríthetnek a projekteket bevezető áttekintő részben bemutatott fő célokból és a terveket meghatározó tartalmi elemek összefoglalásából. A tudatosítást továbbá segíti a lehetséges változatok típusainak a bemutatása és a fejezetet záró, korábban bemutatott szempontok táblázatos összefoglalása a megvalósuló projektek tükrében.

Ezután részletesen is megismerkedhetünk a jyväsckyläi programban részt vevő tanárok fejlesztési projektjeivel, amelyek számos izgalmas, hasznos és megfontolandó ötlettel, elképzeléssel és megvalósuló gyakorlattal gazdagíthatják az erre nyitottak pedagógiai repertoárját. A változatos beszámolók között találhatunk többek között továbbtanulást segítő mentori programot, szülőket és tanulókat is bevonó „kreativitásbörzét”, iskolában megvalósuló irodalmi kávéházat, a tanulási teret újragondoló projektet, élményközpontú és tantárgyakon átívelő feladatokat, továbbá számos más inspiráló és kreatív ötletet. A különböző országokból érkező pedagógusok beszámolói jól bizonyítják, hogy a jyväsckyläi projekt a szépen hangzó elméleteken túl a gyakorlatban is remekül megvalósítható tudással várta föl a résztvevőket.

Ezzel a friss és hasznos pedagógiai tudással érintkezhetnek mindazok, akik az *Everyday Creativity* című kiadványt lapozgatják akár virtuálisan is. A könyv a projekt bemutatásán túl olvasóját magát is reflexióra és kreativitásra készíteti érdekes felvetéseivel, jól irányzott kérdéseivel, valamint a változatos oktatás egyes lehetőségeinek a felvillantásával és bemutatásával.

Irodalom

- (1) Tanári kézikönyv. <https://creativeschools.eu/en/articles/20/1/teachers-handbook> (2020. augusztus 8.)
- (2) Az Everyday Creativity honlapja. <https://creativeschools.eu> (2020. augusztus 8.)

Wesselényi, Tamás: Everyday creativity – Strengthening the creative resources of European schools based on examples from Finland

Az írás szerzőjéről

Wesselényi Tamás

egyetemi hallgató
Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest
wessitomi[kukac]gmail.com